

Razvijanje srebrne ekonomije in povezani vladni organi za seniorje

Dokument o stališču

Svetovno omrežje združenj in omrežij: Upokojenci razvijajo srebrno ekonomijo
Objavljeno 19.09.2022
Prevod Jože Gričar

KLJUČNE BESEDE:

dolgoživa družba; staranje prebivalstva; aktivno staranje; uporaba e-tehnologij, e-storitve za seniorje; kažipot e-storitve za seniorje 55+; vseživljenjsko učenje; digitalna pismenost; e-učenje; prijaznost do starosti; osredotočenost na seniorje; minister za seniorje; svet seniorjev; srebrna ekonomija

PREDLAGANO OMREŽJE

Negotove pravice seniorjev, zlasti tistih, ki so visoko izobraženi in od katerih se pričakuje, da bodo svetovali in usmerjali mlajše generacije, so spodbudile vzpostavitev mednarodnih zagovorniških združenj in skupin mnenjskih voditeljev. Moč teh skupin pa se razlikuje od države do države. V nekaterih državah jih podpirajo in so v središču intenzivnega zanimanja; v drugih pa so praktično prezrte. Zato menimo, da je vzpostavitev omrežja vseh tovrstnih združenj nujna. Predlagano omrežje bo delovalo kot podpora že obstoječim politikam Visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice, neodvisnih strokovnjakov in globalnega zaveznitva za pravice starejših. Vsi trije so že zdavnaj priporočili oblikovanje priznanega instrumenta za povezovanje trenutno razpršenih prizadevanj. Predlagano omrežje bo torej poskušalo spodbujati mednarodno izmenjavanje ustreznega strokovnega znanja in bo okrepilo zaveze in ukrepe, ki jih posamezne države trenutno sprejemajo za doseganje teh ciljev. Organizirati je mogoče na primer informativne javne dogodke za promocijo določenih podpornih pobud in ponuditi priložnost za predstavitev novih članov omrežja. Omrežje bo spodbujalo ohranjanje zdravja seniorjev, preprečevanje bolezni, mobilnost seniorjev, varen prosti čas seniorjev, prehransko izobraževanje, zaščito pred novimi tveganji in nevarnostmi ter pravičnost pri zagotavljanju storitev, ki jih seniorji rabijo, da se bodo lahko prilagodili novim informacijskim in komunikacijskim tehnologijam.

V primeru upokojenih akademskih članov bo omrežje spodbujalo enakost v zvezi z nespremenjeno možnostjo uporabe digitalnih tehnologij (zlasti e-naslova), nadaljnjim dostopom do raziskovalnih knjižnic in zajamčeno možnostjo seniorjev, da financirajo lastne raziskovalne programe in izvajajo brezplačne seminarje.

SREBRNA EKONOMIJA

Zamisel »srebrne ekonomije« zajema vrsto različnih, a med seboj povezanih prizadevanj. Skupaj lahko izboljšajo kakovost življenja seniorjev, zlasti stopnjo njihove vključenosti v družbo in vključenost v gospodarsko dejavnost. Te cilje je mogoče doseči z razvojem inovativnih politik in zagotavljanjem izdelkov in storitev za zadovoljevanje potreb seniorjev. To pa bo prineslo večjo rast in delovna mesta za celotno gospodarstvo.

Zamisel srebrne ekonomije želi celostno gledati na staranje in priložnosti, ki jih predstavlja, glede na prihodnjo usmeritev širokega nabora politik, kot so tiste o pripravljenem okolju, zaposlovanju 50+, vseživljenjskem učenju in preventivnem zdravstvenem varstvu. Poleg tega želi sprejeti nove tehnologije (npr. spremljanje zdravja, pametne domove, vozila brez voznika, negovalne robote), da bi jih uporabili za znižanje stroškov staranja in izboljšanje življenja starejših občanov, hkrati pa spodbudili ekonomijo.

Prvi dokument Evropske komisije o srebrni ekonomiji poudarja pomen te zamisli. Zaradi vse daljše življenjske dobe in nizke rodnosti se prebivalstvo EU močno stara. Dokument na primer napoveduje, da bo EU leta 2013 prešla s štirih delovno sposobnih odraslih (15–64 let) na vsako osebo, starejšo od 65 let, na samo dva delovno sposobna odrasla na vsakega starejšega do leta 2060. Druga objavljena statistika razkriva dramatičen podatek, da se na vsakih pet živih starejših rodi en dojenček. Kljub temu resni izzivi pogosto predstavljajo edinstvene priložnosti. Slabosti je mogoče spremeniti v prednosti s krepitvijo socialnih omrežij in strukture. Prvič, gre za obseg srebrne ekonomije. Nekateri so izračunali, da če bi bila skupnost odraslih nad 50 let država, bi bilo ustrezno gospodarstvo tretje največje na svetu, za ZDA in Kitajsko, a pred Japonsko, Nemčijo in Veliko Britanijo. Drugič, srebrna ekonomija se ne nanaša na en sam segment nacionalnega trga, temveč na gospodarstvo, ki sega v več glavnih segmentov. Dejansko prispevki starejšega prebivalstva vplivajo na vsak trg in industrijo – vključno s stanovanji, prometom, živilsko industrijo, zavarovanjem, robotiko, zdravstvenim varstvom, komunikacijo (vključno z internetom), športom, prostim časom in potovanji. Pomen tega segmenta prebivalstva je treba izračunati tudi glede na velikost njegovih sredstev. V Italiji, na primer, poročilo Confindustrie kaže, da državljani, starejši od 75 let, zdaj veliko bolje obdržijo jezikovne spretnosti in spomin kot pretekle skupine iste starosti. Posledično na splošno živijo v svojih domovih; imajo zadovoljiva denarna sredstva; preživljajo prosti čas na počitnicah, s hobiji in na kulturnih dogodkih; ukvarjajo se s športom. Zato potrebujejo izdelke in storitve in njihov denar kroži še naprej.

Da bi zagotovili, da bodo prispevki seniorjev trajali čim dlje, mora družba več vlagati v preventivno oskrbo in ne le v zdravljenje bolezni. Družba mora vlagati tudi v orodja in opremo za trajnostno mobilnost.

MINISTRSTVO SENIORJEV

Da bi zadovoljili potrebe naraščajočega deleža starejših v prebivalstvu, bodo potrebne spremembe v nekaterih družbenih in gospodarskih strukturah ter v organiziranosti vlade. Srebrna ekonomija ne bo nastala sama od sebe. Zato predlagamo imenovanje ministra seniorjev v vsaki državi v omrežju, da bo pomagal voditi in organizirati spremembe.

Takšnega ministra ima doslej le sedem držav (Avstralija, Kanada, Irska, Malta, Nova Zelandija, Škotska, Wales). Minister seniorjev je glavna oseba, ki je odgovorna za ustvarjanje in izvajanje politik, ki zagotavljajo posebne storitve za seniorje, kot sta zdravstvena in varnostna zaščita. Poleg tega bo ona ali on zastopal seniorje kot član kabineta, tako da bodo drugi ministri opozorjeni, da bodo upoštevali posebne potrebe seniorjev, ko oblikujejo in izvajajo politike za svoja ministrstva – ministrstva, ki so odgovorna za področja, kot je zdravje, socialne zadeve, industrija, okolje, izobraževanje in prevoz. Skratka, seniorji morajo imeti enak glas za mizo vladnih ministrov.

Minister seniorjev je posebej zadolžen za podporo in promocijo srebrne ekonomije. Celostno mora gledati na staranje prebivalstva ter na priložnosti in izzive, ki jih prinaša. Eden takšnih izzivov bo na primer vzpostavitev trajnih izobraževalnih pobud, ki bodo starejšim državljanom omogočale odgovorno odločanje na referendumih in peticijah, tako tistih, ki zadevajo nove razpoložljive tehnologije in nove sektorje trga, kot tudi tistih glede odstotka bruto domačega proizvoda, ki je namenjen srebrni ekonomiji. Druga pomembna vprašanja za seniorje bodo tista, ki bodo vplivala na preventivne zdravstvene pobude in tista, ki bodo vplivala na storitve za invalide.

SVET SENIORJEV

Za usklajevanje vladnih dejavnosti na nacionalni in lokalni ravni v zvezi s srebrno ekonomijo bo potrebno tudi medvladno telo (forum seniorjev), ki bo zagotavljalo informacije, razpravljalo o novih in nastajajočih vprašanjih v zvezi s seniorji ter sodelovalo pri ključnih projektih.

Svet seniorjev je svetovalno in posvetovalno telo pri ministru seniorjev ali pri parlamentu. Njegov cilj je podpirati več participativnega odločanja. Na lokalni ravni lahko svet podpira boljše obveščeno lokalno odločanje, ker pomaga pri prepoznavanju lokalnih potreb, kar bo posledično prispevalo k boljši razporeditvi redkih virov.

Glavni cilji sveta seniorjev so: ugotavljanje specifičnih potreb seniorjev; spodbujanje in izvajanje dejavnosti in projektov, zasnovanih za dobrobit starejših; svetovanje vladi o zadevah v zvezi z blaginjo seniorjev; vzdrževanje učinkovite vladne komunikacije s seniorji; vzpostavljjanje in vzdrževanje stikov z organizacijami, ki se ukvarjajo s podobnimi dejavnostmi v državi.

Glede na staranje prebivalstva in vse večji pomen starejših državljanov v volilnem telesu se bo vpliv svetov seniorjev v prihodnjih letih verjetno povečal. Sveti so organizacijsko orodje

za podajanje smernic za razvoj srebrne ekonomije v skladu s potrebami in željami seniorjev. Skratka, spodbujajo osredotočenost na seniorje.

PODPISNIKI SE ZAVEZUJEJO, DA SI BODO V SVOJEM OKOLJU PRIZADEVALI ZA NASLEDNJE:

- Razširjali ta dokument o stališču med ustreznimi lokalnimi organizacijami.
- Sodelovali v akcijah, ki prispevajo k uresničevanju navedenih idej in predlogov.
- Spodbujali in se vključevali v čezmejno e-sodelovanje.
- Spodbujali dogodke, ki podpirajo dejavnosti tega omrežja, kot tudi rast števila skupin v omrežju.
- Objavljali ugotovitve o ukrepih za uresničitev teh idej in predlagali nove ukrepe na podlagi pridobljenih izkušenj.